

PS2011RGW06 bijlage 2

Plan van Aanpak realisatie Veenribbenvariant in GMN-oost

Ter vaststelling in GS op 14 december 2010

1. Inleiding

Op 28 juni 2010 hebben Provinciale Staten (PS) van Utrecht besloten dat voor de inrichting van GMN-oost de Veenribbenvariant de voorkeur heeft boven de variant van het Schetsontwerp. PS hebben hiertoe de beschrijving van de Veenribbenvariant vastgesteld als basis voor het opstellen van een inrichtingsplan voor GMN-oost. De Veenribbenvariant, zoals in juni jl vastgesteld, is echter nog geen plan maar eerder een ontwikkelmodel met enkele uitgangspunten. In het statenbesluit van 28 juni 2010 is daarom opgenomen dat als vervolgstap, in samenspraak met bewoners en betrokken partijen, dit model verder uitgewerkt zal worden.

Als verdere uitwerking is dit Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. Het is opgesteld te samen met onze partners de gemeente De Ronde Venen, het waterschap AGV, Natuurmonumenten en de bewonersdelegatie. Het omvat twee elementen:

1. *Aanvullende uitgangspunten*: De hierna weergegeven uitgangspunten vormen een aanvullend kader voor de verdere realisering van de Veenribbenvariant en een belangrijke basis voor het nog op te stellen Inrichtingsplan. Te samen geven deze uitgangspunten antwoord op een aantal open einden die de Veenribbenvariant nog heeft.
  2. *Verdere proces*: inzicht in de vervolgstappen en het bijbehorende tijdpad.
- De volgende paragrafen lichten dit toe.

2. Aanvullende uitgangspunten voor realisatie van de Veenribbenvariant

De hierna weergegeven uitgangspunten zijn aanvullend op de besluiten van Provinciale Staten van 28 juni 2010 (zie bijlage 1 achteraan dit PvA). Ze vormen te samen een aanvullend kader voor de verdere realisering van de Veenribbenvariant en een belangrijke basis voor het nog op te stellen Inrichtingsplan.

Uitgangspunt 1: Bewoning en bebouwing

- *Uitgangspunt 1.1, meldingstermijn verkoop woningen*: Op verzoek van de bewonersdelegatie wordt de meldingstermijn voor verkoop van woningen aan de provincie vastgesteld op 31 december 2012. Het inrichtingsplan voor GMN-oost is dan afgerond. Bewoners kunnen dus bij hun besluit om al dan niet te blijven het inrichtingsplan betrekken. Ze hebben eind 2012 een reëel inzicht in hoe het gebied er over een aantal jaren uit zal zien.
- *Uitgangspunt 1.2, slopen of doorverkopen van aangekochte woningen*: Indien nodig voor een optimale inrichting van het moerasgebied in zone 1, zal de provincie woningen uit zone 1, ná aankoop, slopen. Dit zal met name gelden voor woningen die midden in het toekomstige moerasgebied komen te liggen. Andere woningen uit zone 1 zullen na aankoop weer doorverkocht worden. Ook woningen in zone 2, die de provincie heeft aangekocht, zullen na aankoop weer worden doorverkocht.

- *Uitgangspunt 1.3, begrenzing huiskavels:* Voor de inrichting van het toekomstige natuurgebied is het noodzakelijk vast te stellen wáár precies de grens komt te liggen tussen het toekomstige natuurgebied en de huiskavel (=woning + erf/tuin + opstallen). Deze vraag geldt zowel voor zone 1 als zone 2. Met dit Plan van Aanpak wordt voorgesteld om vooralsnog de begrenzing van de ‘bouwvlakken ’ uit het vigerend bestemmingsplan buitengebied als basis te nemen voor de woning/bijgebouwen + tuin (=huiskavel). Omdat het bestemmingsplan bij de bouwvlakken normaliter de voortuinen en in bepaalde gevallen ook de zijtuinen buiten het bouwvlak houdt, en omdat voor het overige het bestemmingsplan op dit onderdeel mogelijk niet overal actueel is, zal op basis van een inventarisatie in een later stadium de begrenzing van de uiteindelijke huiskavels worden vastgesteld. Uitgangspunt is dat het hierbij gaat om het vastleggen van de huidige situatie. Deze huidige situatie is leidend bij het bepalen van de grens tussen huiskavel en toekomstig natuurgebied.
- *Uitgangspunt 1.4, overgangszones in zone 1:* In principe zal in zone 1 tussen huiskavel en het moerasgebied een overgangszone worden aangelegd ter voorkoming van overlast vanuit het natuurgebied (o.a. knutten en muggen). Deze overgangszone zal normaliter buiten de huiskavel liggen en 75 meter bedragen, gemeten vanaf de erfscheiding. De overgangs zone is incl. de veenrib die nodig is voor het droog houden van de huiskavel (zie beslispunt 2.6 hierna). In situaties van grote huiskavels, bv door de aanwezigheid van bedrijfsgebouwen van grote oppervlakte, functioneert het achterste deel van de huiskavel al als overgangszone. In dat geval zal geen aparte overgangszone worden gecreëerd buiten de huiskavel. Op basis van de inventarisatie (zie 1.3) zal bekeken worden waar dit aan de orde is.
Ook in zone 2 is een dergelijke overgangszone niet nodig omdat de bloemrijke graslanden die hier worden nagestreefd op zichzelf geen overlast voor bewoning veroorzaken (*NB: overgangszones elders worden juist ingericht als bloemrijke graslanden*).
- *Uitgangspunt 1.5, droog houden woningen:* Droog houden van de woningen betekent dat de slootwaterstand rondom de woning en de grondwaterstand onder de woning, schuur en tuin gelijk moeten blijven aan wat het nu is. Niet hoger want dan ontstaat natschade en niet lager want dan ontstaat schade door verzakking. Om dit te bereiken worden bij de realisatie van de Veenribbenvariant de volgende inrichtingsprincipes en uitgangspunten gehanteerd:
  - a. De slootwaterstand direct rondom de woning en de grondwaterstand onder de woning blijven gelijk aan huidige situatie t.o.v. NAP. Hiertoe wordt een 0-meting gedaan gevolgd door reguliere monitoring.
  - b. De ontwatering van het bouwvlak wordt zoveel mogelijk uitgevoerd met sloten rondom of langs de huiskavel en zo min mogelijk met drains. Er wordt in principe geen onderbemaling ingezet.
  - c. De sloten en drains worden aangesloten op het waterpeil van zone 2.
  - d. Aanleg van verhoogde veenribben gebeurt buiten de huiskavel.

Uitgangspunt 2, natuurdoelen zone 2

De Veenribbenvariant betekent dat het nieuwe moerasgebied van zone 1 vooralsnog zal functioneren als kerngebied voor de meer gewone moerasvogels. Dit hangt samen met de beperkingen in waterdiepte en oppervlakte van zone 1. In het vastgestelde statenvoorstel van juni 2010 is aangegeven dat om die reden bij de uitvoering geprobeerd zal worden voldoende natuurdoelen te realiseren, zodat het gebied ook als broedhabitat kan functioneren voor populaties van de meer kritische moerasvogels (zie beslispunt 1 in bijlage 1).

Om deze reden zal in zone 2 de nadruk komen te liggen op het versterken van de natuurontwikkeling in zone 1: door zone 2 via specifieke inrichtings- en beheersmaatregelen te betrekken bij het leefgebied van de kritische soorten van zone 1 zal zone 1 beter als ecosysteem kunnen functioneren, ook voor de meer kritische moerasvogels. Zone 2 zal voor deze soorten bv. als fourageergebied kunnen dienen. Dit alles uiteraard binnen de afgesproken randvoorwaarden voor de inrichting van zone 2: niet afgraven, slootpeil blijft NAP-6.70m (zie statenbesluit 28 juni 2010).

Daarnaast is het zinvol om in zone 2 daar waar zich kansen voor doen voor behoud en ontwikkeling van aanwezige flora en fauna deze te benutten. Dit geldt bv voor de weidevogels die momenteel in redelijke aantallen in het gebied broeden.

Deze lijn leidt tot de volgende conclusies over de natuurdoelen voor zone 2:

- De natuurontwikkeling in zone 2 (zie kaart) richt zich op bloemrijke en structuurrijke graslanden en is primair gericht op ondersteuning van de moerasnatuur in zone 1.
- Daarnaast zullen kansen worden benut voor behoud en ontwikkeling van de huidige natuurwaarden van zone 2.

Indien deze natuurdoelen gerealiseerd kunnen worden met inzet van particulieren (via instrument particulier natuurbeheer), dan heeft dat de voorkeur.

Uitgangspunt 3, gescheiden afvoer zoet – zout water:

In het statenbesluit van 28 juni 2010 is opgenomen dat een besluit over eventuele toepassing van het principe van scheiding zoete en zoute kwelstromen uiterlijk december 2010 zal worden genomen op basis van de resultaten van het nog lopende onderzoek van AGV. Dit besluit was uitgesteld omdat AGV, met een rekenmodel voor het boezemstelsel, de effecten beter zou kunnen kwantificeren. Op dit moment is de ontwikkeling van dit rekenmodel echter nog niet afgerond, zodat een gedetailleerde kwantificering van effecten op het boezemsysteem nog niet mogelijk is.

Met de huidige inzichten is een analyse op hoofdlijnen wel goed mogelijk. Uit deze analyse blijkt dat de voordelen niet duidelijk opwegen tegen de nadelen en kosten.

Het Dagelijks Bestuur van AGV heeft op 1 december 2009 het standpunt ingenomen geen heil te zien in het scheiden van zoet en zout kwelwater als de kwaliteit van het (resterende) op de Amstelboezem uitgeslagen water uit Groot Mijdrecht verslechtert. Aan deze voorwaarde kan niet worden voldaan. De zoutconcentraties in de Waver, Oude Waver en Winkel zullen significant hoger worden. Dit betekent ook een hogere zoutbelasting van de aangrenzende poldergebieden en de Botshol. Bovendien kleven er enkele andere bezwaren aan de overwogen scheiding van kwelstromen:

- aanleg van een brede watergang in de oostelijke randzone is ongewenst vanwege risico op wellen en instabiliteit van de bodem
- extra compartimentering heeft nadelige gevolgen voor natuur en beheer
- afvoer van zoet water uit GMN is voor de ontwikkeling van natuurwaarden in GMN-oost zelf (waarschijnlijk) ongunstig
- de maatregel betreft niet alleen GMN-oost, maar heeft vooral ook gevolgen voor de waterhuishouding van GM-zuid.

De kosten voor realisatie worden indicatief geraamd op 2,5 á 3 miljoen euro.

Vanwege de combinatie aan factoren is geconcludeerd dat het niet zinvol is deze maatregel op te nemen in het inrichtingsplan voor GMN-oost

3. Verdere proces (zie ook het tijdpad in tabel 1)

Het verdere proces van de realisatie van de Veenribbenvariant ziet er vanaf begin 2011 als volgt uit:

- *Inrichtingsplan*: De provincie zal op zo kort mogelijke termijn starten met het opstellen van een inrichtingsplan in nauwe samenwerking met haar partners: de gemeente De Ronde Venen, het waterschap AGV, Natuurmonumenten en de bewonersdelegatie. Voor het opstellen van dit inrichtingsplan is naar schatting ruim één jaar nodig (vanaf PS-besluit in februari 2011). Afronding wordt voorzien zomer 2012.
- *Vrijwillige MER*: Tegelijk met het inrichtingsplan zal een vrijwillige MER opgesteld worden over de uitvoering van de Veenribbenvariant, ook al is het inrichtingsplan zelf niet MER-plichtig. Dit omdat het zeer waarschijnlijk is dat in een latere fase een MER-plicht via de lijn van de bestemmingsplanprocedure komt. Indien pas bij de bestemmingsplanprocedure gestart zou worden met een MER, dan zou dat tot onnodige vertraging en verzwaring van het bestemmingsplan-traject leiden. Wat betreft de regelgeving zijn we nu in een overgangsfase: de MER-regelgeving wordt begin 2011 aangepast. Inrichting van het landelijk gebied in het nieuwe Besluit MER valt vanaf dan altijd onder de MER-beoordelingsplicht. Het bevoegd gezag (in dit geval gemeente) beoordeelt of een MER noodzakelijk is, vanuit de vraag of er milieu-effecten te verwachten zijn. Omdat het gaat om een gevoelig en complex proces lijkt het op voorhand verstandig om te kiezen voor de meest correcte en controleerbare weg en wel te kiezen voor een MER. Er mag niet de indruk moet worden gewekt dat er inspraakmogelijkheden worden ‘weggehouden’ bij belanghebbenden. Indien we geen MER zouden uitvoeren, is er altijd kans op bezwaren tijdens de bestemmingsplanprocedure. Dat zou kunnen betekenen dat in dat stadium besloten zou moeten worden om alsnog een MER uit te voeren met als gevolg vertraging op een onhandig moment. Bovendien zou dat de bestemmingsplan-procedure op dat moment erg zwaar maken.
- *Procedures natuurwetgeving*
Tegelijk met het inrichtingsplan zullen een aantal procedures die voortvloeien uit de natuurwetgeving gestart moeten gaan worden. Het gaat om het volgende:
  - Natura2000 / Natuurbeschermingswet:
GMN grens aan Botshol, één van de Natura 2000-gebieden. Bij ingrepen die mogelijk een effect hebben op dit gebied moeten de eisen van de Natuurbeschermingswet gevolgd worden. De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van gebieden.
De stappen die gezet moeten worden:
    - *Voortoets* door vergunningverleners Provincie Utrecht of na te gaan of er sprake is van verwachte effecten van plan GMN-oost op Botshol. Bij significante negatieve effecten moet er een passende beoordeling worden gedaan; daar hangt ook de verplichting van een milieueffectrapportage aan vast
    - *Vergunningaanvraag* op grond van gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998; bevoegd gezag is GS. Om de vergunning te kunnen verlenen moet zijn gekeken naar: zijn er alternatieven, is er sprake van groot maatschappelijk belang, wordt de schade gecompenseerd?
  - Flora – en Faunawet: De Flora- en Faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Voor ingrepen die mogelijk gevolgen hebben voor beschermde soorten is een ontheffing nodig van het rijk. Hiervoor is een inventarisatie

nodig van de aanwezige soorten en een advies over hoe gevolgen voor de aanwezige soorten te mitigeren of voorkomen.

- 'Nee-tenzij- principe': Gebieden binnen de groene contour in de Provinciale Ruimtelijke Verordening vallen onder het "nee-tenzij" regime. Dat houdt in dat ontwikkelingen die een significant negatief effect kunnen hebben op wezenlijke waarden en kenmerken, niet toegestaan zijn tenzij (zie verder). De toets hierop is gekoppeld aan een (wijziging van) een bestemmingsplan. De toets start met een beschrijving van de wezenlijke waarden en kenmerken en een onderzoek naar wel of significatie aantasting van de waarden en kenmerken door de geplande ontwikkelingen.
- *Bestemmingsplan / Wijzigingsplan*: Na afronding van het inrichtingsplan zal de gemeente besluiten over een nieuw Bestemmingsplan dan wel Wijzigingsplan, afgestemd op het inrichtingsplan.
- *Meldingstermijn verkoop woningen*: Eind 2012 sluit de termijn waarop bewoners van GMN-oost aan de provincie kunnen melden dat ze hun woning willen verkopen aan de provincie. Het daadwerkelijk aankopen van deze woningen door de provincie kan, vanwege het onderhandelingsproces, over deze datum heen gaan.
- *Besluit over eventuele onteigening*: In de loop van 2013 zullen PS op basis van de voortgang van de realisatie een besluit nemen óf er al sprake is van het moment waarop overgegaan wordt tot eventuele onteigening van de laatste percelen landbouwgrond (zie statenbesluit 28 juni 2010).
- *Inrichting van het nieuwe natuurgebied*: Start van de gefaseerde inrichting van het nieuwe natuurgebied is voorzien in 2014.
- *Afronding gehele uitvoering*: Afronding van de realisatie van de Veenribbenvariant is voorzien uiterlijk 2018.

Bijlage 1: Besluiten over GMN-oost van Provinciale Staten 28 juni 2010

Beslispunten Groot Mijdrecht Noord conform vastgesteld statenvoorstel van 28 juni 2010 (nr. 2010INT260913) en inclusief de toevoeging bij beslipunt 1 door de commissie RGW (= tekst van het 'blauwtje' van de commissie RGW dd 21 juni 2010):

1. Voor de inrichting van GMN-oost de Veenribbenvariant de voorkeur heeft boven de variant van het Schetsontwerp. De beschrijving van de Veenribbenvariant, zoals weergegeven in de bijlagen, wordt hiertoe vastgesteld als basis voor het opstellen van een inrichtingsplan voor GMN-oost. Voor de natuurdoelen betekent dit dat op termijn in ca de helft van GMN-oost een hoogwaardig moeras gerealiseerd kan worden. Vooralsnog zal het gebied functioneren als kerngebied voor de meer gewone moerasvogels. In de uitvoering zal geprobeerd worden voldoende natuurdoelen te realiseren, zodat het gebied ook als broedhabitat kan functioneren voor populaties van de meer kritische moerasvogels.
2. Bewoning en bebouwing:
  - Alle aanwezige agrarische gronden in het oostelijk deel van GMN worden aangekocht. De bewoning en bebouwing in het gehele gebied kan blijven.
  - Indien bewoners van GMN-oost aangeven op basis van vrijwilligheid weg te willen gaan, dan zal de provincie hun woning aankopen met volledige schadeloosstelling.
3. Een besluit over eventuele toepassing van het principe van scheiding zoete en zoute kwelstromen zal uiterlijk december 2010 worden genomen op basis van de resultaten van het nog lopende onderzoek van AGV. In het Schetsontwerp is hier al rekening mee gehouden, in de Veenribbenvariant nog niet.
4. Met deze inrichting is voor de komende tientallen jaren een blijvende landbouwfunctie in het westelijk deel van de polder GMN gegarandeerd.
5. Een besluit over de resterende opgave van de nog niet begrensde EHS in GMN-west (190 ha) zal op basis van een evaluatie genomen worden in 2012 conform de afspraken uit Herijkt Plan de Venen 2007.
6. Financiën: voor realisatie van 395 ha moerasnatuur in GMN-oost conform de Veenribbenvariant zijn de kosten begroot op ca. 32,8 miljoen euro. Dit bedrag zal worden betaald uit AVP-middelen (23,8 miljoen euro) aangevuld met 9 miljoen euro uit de coalitiemiddelen.
7. Vervolgstappen: de volgende stappen zullen ná vaststelling van de Veenribbenvariant te samen met onze partners in gang worden gezet:
  1. De noodzaak wordt bezien van het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het mogelijk maken van de 'Veenribbenvariant';
  2. het opstellen van een MER onder regie van de provincie;
  3. het opstellen van een inrichtingsplan onder regie van de provincie.